

*В.Я. Вовк, канд. екон. наук, доц.,
Харківський національний університет внутрішніх справ*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ОБҐРУНТУВАННЯ КОНКУРЕНТНОЇ СТРАТЕГІЇ БАНКУ НА РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ

Вітчизняні та зарубіжні вчені відмічають виняткову роль стратегічного управління в процесі забезпечення сталої конкурентної позиції банку на ринку банківських послуг. При цьому банки мають зосереджувати увагу не тільки на підтриманні високих показників своєї діяльності, але й на забезпеченні ефективності функціонування в конкурентному середовищі, що вимагає від керівництва вирішення багатьох управлінських завдань. Одним з таких завдань є розробка та обґрунтування ефективної конкурентної стратегії, яка становить базис для забезпечення сталої конкурентної позиції у довгостроковій перспективі.

Щодо банківської системи конкуренція розглядається як процес суперництва банків між собою та з іншими фінансово-кредитними інститутами, у ході якого вони прагнуть забезпечити собі провідні позиції на ринку банківських послуг. Особливо гостро конкурентна боротьба ведеться на окремих сегментах ринку банківських послуг, до яких належать кредитний ринок, ринок цінних паперів, грошовий ринок, ринок валют та дорогоцінних паперів. У процесі конкурентної боротьби банки врешті-решт вирішують задачу конкурентного позиціонування, тобто забезпечують таку конкурентну позицію на ринку банківських послуг в цілому або окремих його сегментах, яка б відповідала прагненням керівництва та власників.

У загальному вигляді конкурентна стратегія являє собою план дій, спрямованих на досягнення цілей суб'єкта конкуренції у сфері конкурентної боротьби та забезпечення вигідної конкурентної позиції на ринку в умовах постійної зміни зовнішнього середовища. Виходячи з того, що банки пропонують своїм клієнтам широкий спектр банківських продуктів та послуг і орієнтуються на обслуговування декількох бізнес-напрямів, вони можуть займати різну конкурентну позицію за певним видом продукту або послуги, на яку впливають різні фактори зовнішнього середовища. Конкурентні стратегії відрізняються набором дійових механізмів та інструментів конкурентного впливу і мають враховувати специфіку конкуренції на кожному окремому сегменті ринку.

У процесі розробки та вибору конкурентної стратегії банк повинен орієнтуватися на забезпечення постійного зростання власної конкурентоспроможності й передбачати необхідність постійного захисту власного бізнесу від внутрішніх і зовнішніх погроз. У цьому випадку спрацьовує принцип "виживає найсильніший", що проявляється в постійному придушенні прямих або потенційних конкурентів. У процесі розробки конкурентної стратегії банк повинен орієнтуватися на ділові підходи й

ініціативи, які використовуються для опору конкурентному тиску, збереженні або розширенні наявних сегментів ринку, виходу на нові сегменти ринку банківських послуг і, як наслідок, зміцнення ринкової позиції в цілому.

Таким чином, стратегічне управління банку припускає необхідність розробки та реалізації конкурентної стратегії банку на ринку банківських послуг, спрямованої на забезпечення сталої конкурентної позиції у довгостроковій перспективі за наявного конкурентного потенціалу та ефективної реалізації портфеля конкурентних переваг. На вибір ефективної конкурентної стратегії банку впливають такі фактори: існуюча конкурентна позиція банку на ринку банківських послуг (позиція лідера, позиція організації, яка кидає виклик ринковому оточенню, позиція послідовника, позиція організації, яка знає своє місце на ринку), наявний конкурентний потенціал та конкурентні переваги у порівнянні з прямими та потенційними конкурентами, а також зміни зовнішніх умов функціонування, які можуть призвести до відхилення отриманих результатів від запланованих.

Вовк, В.Я. Деякі аспекти обґрунтування конкурентної стратегії банку на ринку банківських послуг [Текст] / В.Я. Вовк // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. тез доповідей XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (28-29 жовтня 2010 р., м. Суми). - Суми: УАБС НБУ, 2010. - Т. 2. - С. 50-51.